

Visietekst relaties en seksualiteit

In deze tekst baseren we ons op het beleidskader dat Sensoa uitwerkte voor de sector 'jeugdhulp'. We overlopen eerst enkele algemene uitgangspunten in onze visie. Daarna komt aan bod hoe we in onze basiswerking oog hebben voor seksuele ontwikkeling, hoe we preventief handelen en tot slot hoe we optreden na incidenten.

1. Drie belangrijke peilers in onze visie

Een belangrijk deel van de ontwikkeling

Als voorziening willen we aandacht hebben voor alle facetten van welzijn en ontwikkeling; seksualiteit is daar een belangrijk onderdeel van. Ook op dit levensdomein moeten jongeren ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Dat betekent voor ons de uitdaging om dit thema, hun noden, ... bespreekbaar te maken en ruimte te geven op een manier die past bij de leeftijd, het ontwikkelingsniveau van de jongere én het eigene van onze collectieve woonvorm. Een leefgroep heeft immers eigen grenzen, soms anders dan die in een thuissituatie (vb. in je blootje van de badkamer naar de slaapkamer kan misschien thuis, maar niet in een voorziening).

Voorbeelden van belangrijke 'normale', gezonde doelen zijn voor ons:

- dat jongeren zich goed voelen in hun lichaam,
- dat jongeren hun eigen grenzen beseffen op lichamelijk vlak: wat vind ik wel/niet leuk (en dat gaat ook over een nachtzoen op de mond van oma),
- dat jongeren leren alert zijn voor en respect tonen voor de grenzen van anderen,
- dat jongeren op stevige, weerbare wijze kunnen zeggen wat ze prettig vinden en wat niet,
- dat jongeren op een gezonde manier omgaan met privacy en gevoelig zijn voor wat toon/zeg/doe je al dan niet in publieke ruimtes – wat deel je wel/niet met vreemden – ...,
- dat jongeren op een gezonde manier nieuwsgierig (mogen) zijn naar relaties en seksualiteit,
- dat jongeren met hun vragen en twijfels rond seksualiteit volwassenen in vertrouwen durven nemen,
- dat ouders dit thema bespreekbaar durven en kunnen maken.

Een duidelijk kader rond wat wel/niet kan

Seksualiteit is voor heel wat van onze jongeren een domein waar ontwikkeling niet evident verloopt, gekleurd is geraakt door nare of zelfs traumatische ervaringen. Seksueel gedrag kan dan het domein worden waar thema's uitgespeeld worden als: je graag gezien weten, macht, grenzen (niet) durven stellen, We merken ook vaker dan vroeger bij aanmeldingen dat jongeren pleger waren van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het is onze opdracht kinderen en jongeren te beschermen tegen seksuele ervaringen die niet met wederzijdse toestemming, vrijwillig of gelijkwaardig gebeuren, die niet leeftijd/contextadequaaf zijn of zelfbeschadigend. Deze criteria zijn geïnspireerd op het vlaggensysteem van Sensoa.

In kindertaal:

SYMBOOL	CRITERIUM	UITLEG IN KINDERTAAL
	Toestemming	Als we het allebei willen en prettig vinden, dan is het oké. Als ik niet wil, dan moet ik dat duidelijk zeggen. Als mijn vriendje/vriendinnetje niet wil, dan mag ik niet aandringen.
	Vrijwilligheid	Ik doe het alleen omdat ik het zelf wil. Niet voor een beloning, om iemand een plezier te doen of te vermijden dat die boos wordt. Ik mag niet aandringen als mijn vriendje/vriendinnetje niet wil.
	Gelijkwaardigheid	Seksuele spelletjes met iemand die veel ouder, sterker of slimmer is of die veel jonger of zwakker is, zijn niet oké.
	Ontwikkeling	Alles op zijn tijd. Ik doe niets waar ik nog te jong of al te oud voor ben.
	Context	Ik houd rekening met mijn omgeving en probeer niemand te storen of choqueren met mijn gedrag.
	Zelfrespect	Ik doe niets dat schadelijk kan zijn voor mezelf. Ik denk na over de gevolgen van mijn gedrag en neem geen risico's.

Nauw overleg met ouders

Seksualiteit en relaties zijn bij uitstek ook een domein waar ouders, cultuur, families, ... eigen waarden en normen in willen doorgeven. Als voorziening willen we hier dus steeds handelen in nauw overleg met de context. Dit met een open, luisterende basishouding (hoe zien jullie het), zonder daarbij evenwel steeds samen te vallen met het standpunt van ouders/familie. We verwachten van alle medewerkers, bewoners en ouders een niet-discriminerende houding, ook niet op grond van seksuele oriëntatie.

Wanneer we in ouder-kind relaties dingen zien die ons niet leeftijdsadequaat lijken, maken we dit bespreekbaar in gezinsgesprekken, met als ...

Open communicatie binnen teams als must

Ook tussen teamleden zit er een groot verschil in waarden en normen. Dat geeft soms handelingsverlegenheid: wat accepteer ik van jongeren, en wat niet?

Als medewerker bots je vermoedelijk soms op situaties en vragen rond omgaan met privacy, lichamelijkeheid, Mag ik gasten een nachtzoen geven, een goede knuffel als troost? Hoe ga je om met toezicht tijdens het wassen, verzorging, Teamvergaderingen, overleg met collega's is de beste manier om met je twijfels om te gaan. We kiezen er bewust voor om als organisatie geen lijstje van 'kan wel/kan niet' aan te leggen, omdat zoveel afhangt van je eigen persoon, ontwikkelingsniveau van de jongere, Twijfels kan je ook steeds bespreekbaar maken met de jongere op voorhand (als ik jou zo verdrietig zie zitten, dan zou ik jou eens graag goed vastpakken) of achteraf (was het ok toen ik jou daarnet een knuffel gaf).

We geloven vooral in open communicatie, ook wanneer je een collega iets ziet doen wat voor jou ongemakkelijk voelt. We verwachten van elke medewerker dat je collega's aanspreekt, als je dingen merkt die botsen met je eigen waarden en normenkader.

We waken als organisatie mee over een gezonde mix van begeleidingsstijlen (regel/relatiegericht): als alle begeleiders zich ongemakkelijk voelen bij een knuffel, een nachtzoen aan een lagere schoolkind, ontzeggen we jongeren iets en verarmen we het interne debat.

Deze visie wordt kenbaar gemaakt, o.a. in ons charter van rechten en plichten naar ouders, een visietekst naar nieuwe medewerkers, op de website,

2. Aandacht voor relaties en seksualiteit binnen onze basiswerking

Relaties aangaan, grenzen durven aangeven, afstand/nabijheid ten aanzien van anderen, ... is een permanent thema dat aan bod komt in de leefgroep, tijdens IB-momenten en individuele therapieën. In ons syntheseverslag is er ook aandacht voor het verloop van seksuele ontwikkeling:

- Bij de jongere: **We hebben momenteel een standaardrubriekje 'seksuele ontwikkeling', waar weinig in geschreven wordt.**
- Bij het gezin: Dit is momenteel geen expliciet thema in onze observatie-leidraad rond gezinsfunctioneren. We vinden dit nochtans een belangrijk domein, waarin we de 4 van de 5 dimensies die we in gezinsfunctioneren willen in kaart brengen sterk tegenkomen.
 - hoe stellen ouders grenzen,
 - hoe loopt de communicatie in het gezin, wat is (on)bespreekbaar,
 - hoe sensitief voelen ouders de ontwikkelingsnoden aan/passende zorg,
 - hoe goed werken ouders onderling samen, hoe goed lukt het hen om op één lijn te geraken.

Zeker bij de adolescenten-ouders is het logisch dat we dit thema zelf bespreekbaar maken aan begin van het traject: uw zoon/dochter komt in een gemengde leefgroep terecht. Wat zijn jullie ervaringen en zorgen rond de waarden, normen en omgang van uw zoon/dochter met meisjes/jongens? We vragen waar relevant ook de mening van de doorverwijzer (vb. als jongere uit andere residentiële voorziening komt).

We verwachten van alle begeleiders een open, luisterende basishouding als jongeren vragen hebben rond seks. Minstens jaarlijks voorzien we hier rond een thema-week voor onze jongeren, die we naar ouders aankondigen. We voorzien in passend voorlichtingsmateriaal:

- in adolescentenleefgroep: folders in leefgroep, www.allesoverseks.be, www.jongvanzin.be (goede reportage "bloot, momenten van intimiteit)
- in lagere school-leefgroep: boek in de bib, werkmap: ik zag twee beren, ...
- voor medewerkers: seks-koffer in de bib met allerlei voorlichtingsmateriaal, www.seksuelevorming.be, map 'seksualiteit' in de e-bib op de server, www.jeugdenseksualiteit.be
- voor vragen van ouders: gezinsgesprekken, website

We maken tijd en ruimte vrij om dit samen met jongeren te bekijken, eerder dan gewoon de informatie/website door te geven. Jongeren geven daarbij zelf aan met wie ze dit soort thema's het liefst bespreken. Dit kan, maar hoeft niet de IB te zijn.

Elke leefgroep heeft een duidelijk maar beperkt kader rond relaties, seksualiteit, Wat is passend/wat niet kan. Deze regels staan in een onthaalboekje, zijn duidelijk voor de jongere en worden bij start van de opname nog eens overlopen door de IB.

NiCa:

- **Samen op kamer:** Omdat we in het begin elkaar nog leren kennen, is het nog niet toegestaan dat kinderen zonder toezicht samen op de kamer spelen. Pas na de synthesebespreking kunnen de begeleiders op dienst toestaan dat kinderen samen op de kamer spelen. Dit is altijd met de deur open en beperkt in tijd.
- **Wassen:** De kinderen van 10 en 11 jaar wassen zich meteen na het avondeten. De kinderen in ene subgroep douchen zich op dinsdag en donderdag. Op maandag en woensdag wassen zij zich aan de lavabo. De kinderen in de andere subgroep douchen zich op maandag en woensdag. Op dinsdag en donderdag wassen zij zich aan de lavabo. Begeleiders zullen bij jongere kinderen soms helpen of toezicht houden op het wassen. Wil de jongere dat liever niet dan kan hij/zij dat steeds zeggen. We bekijken dan op de teamvergadering of toezicht al dan niet nodig is en hoe we de jongere kunnen helpen om zelfstandiger te worden.

Adolescenten:

- Een knuffel, een afscheidsoen, elkaar eens vastpakken, ... kan natuurlijk binnen de leefgroep. Maar wanneer iets storend wordt voor de rest van de groep, dan zullen begeleiders dat met de jongere bespreken.
- Bezoek op de kamer kan, met de deur open. Op dinsdag en donderdag zijn er vaste bezoekdagen (vanaf 20u tot een halfuur voor het slapengaan). Indien de jongere dan ook zijn/haar vrije avond neemt, kan er met het bezoek op stap worden gegaan. Het is niet de bedoeling om tijdens het bezoek extra drukte te veroorzaken in de leefgroep, dus het bezoek gaat door in de kamer van de jongere of in een aparte ruimte. Wanneer we bezorgd zijn om de mensen met wie de jongere optrekt, de plaatsen waar de jongere rondhangt; zullen we dit eerlijk met hem/haar en de ouders bespreken. We zullen dan samen zoeken naar manieren waarop de jongere ons de veiligheid kan garanderen. Soms kan dat betekenen dat we tijdelijk de vrijheden beperken en bijvoorbeeld meer waakzaamheid zullen tonen/vragen rond met wie, waar, wanneer de jongere optrekt. Soms kan het betekenen dat we tijdelijk de marge om alleen op vrije avond of dergelijke te gaan inperken.
- De kamer van iemand anders wordt niet zomaar binnen gelopen. Net zoals de jongere zelf respect wil voor zijn/haar privacy, vragen we ook om die van anderen te respecteren. Jongens komen niet op meisjeskamers.
- We verwachten dat de kledij gepast is om in een leefgroep te komen. Indien wij dit niet gepast vinden, gaat de begeleiding de jongere vragen om zich te gaan omkleden in de kamer.

Kotwerking:

- De jongere kan geen andere mensen laten overnachten maar mag wel bezoek ontvangen, binnen de bezoekaftspraken. Ook het bezoek mag geen overlast veroorzaken.
- Wanneer we bezorgd zijn om de mensen met wie de jongere optrekt, de plaatsen waar de jongere rondhangt; zullen we dit eerlijk met hem/haar en de ouders bespreken. We zullen dan samen zoeken naar manieren waarop de jongere ons de veiligheid kan garanderen. Soms kan dat betekenen dat we tijdelijk de vrijheden beperken en bijvoorbeeld meer waakzaamheid zullen tonen/vragen rond met wie, waar, wanneer de jongere optrekt. Soms kan het betekenen dat we tijdelijk de marge om alleen op vrije avond of dergelijke te gaan inperken.

We willen jongeren gevoelig maken voor privacy, intimiteit, Wat deel je niet zomaar met anderen? We hechten er dan ook veel belang aan dat elke jongere een eigen, individuele kamer heeft. Het is belangrijk dat kinderen al heel vroeg goede gewoontes aanleren om met het eigen lichaam en de eigen privacy om te gaan. Bij wassen en verzorgen wordt het kind gaandeweg geleerd hoe hij zijn/haar lichaam zelfstandig kan behandelen. We ondersteunen die zelfstandigheid met visualisatie/stappenplan in de badkamer.

Als medewerkers hebben we een belangrijke voorbeeldfunctie:

- vertrouwelijke info wordt niet besproken in de gangen, bureaus met open deuren, leefgroepen, ...
- documenten slingeren niet rond
- vertrouwelijke telefoongesprekken gebeuren niet met open deuren
- ...

We verwachten van elke begeleider dat hij niet-passend gedrag tussen jongeren markeert en benoemt. Twijfels worden afgetoetst met een collega op dienst of op teamvergadering. Als gedeeld kader hanteren we daarbij het vlaggensysteem van Sensoa, dat zich baseert op zes criteria. Afhankelijk van de weging wordt gedrag beoordeeld als groen, geel, rood of zwart. We definiëren seksueel grensoverschrijdend gedrag als elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, waar aan één of meer van de zes volgende criteria niet wordt voldaan:

- wederzijdse toestemming,
- vrijwilligheid,
- gelijkwaardigheid,
- contextadequaat,
- leeftijdsadequaat,
- zelfrespect.

Als seksueel misbruik beschouwen we elke vorm van seksueel gedrag, opzettelijk of onopzettelijk, waar geen wederzijdse toestemming voor bestaat en/of op een of andere manier afgedwongen en/of slachtoffer in een afhankelijkheidsrelatie staat of veel jonger is.

Normatieve lijst en criteria Vlaggensysteem

CRITERIUM	GROENE VLAG	GELE VLAG	RODE VLAG	ZWARTE VLAG
Wederzijdse toestemming of consent	Duidelijk wederzijdse toestemming	Onduidelijke wederzijdse toestemming	Geen wederzijdse toestemming	Herhaaldelijk afwezigheid van wederzijdse toestemming
Vrijwilligheid	Vrijwillig (afwezigheid van dwang)	Lichte dwang of druk	Gebruik van manipulatie, chantage, macht, verleiding	Herhaaldelijk gebruik van agressie, geweld of ermee dreigen
Gelijk(waardig)heid	Evenwaardige partners	Lichte ongelijkheid in maturiteit, leeftijd, intelligentie, ...	Grotere ongelijkwaardigheid	Herhaaldelijk grote ongelijkwaardigheid
Leeftijds- en ontwikkelingsadequaat	Minstens 20% van de kinderen en jongeren vertonen dit gedrag Specifieke ontwikkelingsstaak	Gedrag van iets jongere of iets oudere kinderen of jongeren	Gedrag van kinderen of jongeren met groter leeftijdsverschil	Gedrag van kinderen of jongeren met groot leeftijdsverschil
Contextadequaat	Gedrag stoort niemand	Gedrag is licht aanstootgevend (onbeleefd)	Gedrag is erger aanstootgevend (kwetsend of beledigend)	Gedrag is zwaar aanstootgevend (shockkend)
Zelfrespect	Gedrag is niet zelfbeschadigend of is goed voor het zelfrespect	Gedrag kan zelfbeschadigend zijn	Gedrag heeft fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg	Heeft zware fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg

PEDAGOGISCHE REACTIE	GROENE REACTIE	GELE REACTIE	RODE REACTIE	ZWARTE REACTIE
	Bekijk/luister Benoem Bevestig Leg uit	Bekijk/Luister Benoem Begrens/leidt af Leg uit Observeer	Bekijk/luister Benoem Verbied Leg uit Observeer goed Bemiddel/ herstel	Bekijk/luister Benoem Verbied Leg uit Straf of verwijt door Observeer extra

Beslissingen over anticonceptie, ... worden genomen tussen ouders, arts en jongere. We stimuleren steeds een open dialoog hierover tussen ouders en jongere en bevragen dit actief in onze medische vragenlijst bij de start. We informeren jongeren over hun rechten om vanaf een bepaalde leeftijd zelf autonoom stappen te zetten op dit vlak.

Wanneer we merken dat vb. het dagelijks nemen van de pil moeilijk loopt en veel herinnering vraagt, kaarten we dit aan bij ouders en jongere, met de vraag om naar een ander voorbehoedsmiddel uit te kijken.

Wat als jongere vb. condooms vraagt? Op de eerste plaats zullen we ook ondersteunen bijvoorbeeld informeren over 'waar je vind je dat zoal' of ondersteunen in 'wanneer, hoe, ... babbel ik daar over met mijn ouders'.

Er is aandacht voor privacy tijdens het wassen, verzorgen, slapen, persoonlijke gesprekken, binnenkomen van een kamer, Toezicht op persoonlijke hygiëne gebeurt steeds met respect voor de privacy. In het jaarlijks tevredenheidsonderzoek is 'privacy' een vast thema dat geëvalueerd wordt. Voorbeeldvragen zijn:

- Komen er soms mensen op je kamer terwijl je dat niet wil?
- Kan je rustig alleen telefoneren?
- Mag je alleen zijn met je partner (lief, ...)?
- Wordt er persoonlijke informatie over jou of je gezin verteld/gevraagd terwijl er anderen in de buurt zijn?

Nieuwe medewerkers krijgen deze visietekst aangereikt als kader. Voor individuele of collectieve vormingsvragen werken we samen met Sensoa of andere gespecialiseerde centra.

3. Preventieve maatregelen

- In ons opnamebeleid hebben we oog voor leefgroepsamenstelling en veiligheid van andere bewoners. Een te sterk risico op seksueel grensoverschrijdend gedrag naar andere bewoners kan een tegenindicatie zijn. Jongeren moeten kunnen functioneren in een gemengde leefgroep.
- Ruimtelijk: alle jongeren hebben individuele kamers. Er kan in een risico-periode/bij risico-jongere met individuele kamer-alarmen gewerkt worden. Standaard staan de kamer-alarmen aan op de compartimenten en op de deur tussen de leefgroepen adolescenten en NiCa.
- We plannen minstens jaarlijks een sensibilisatie binnen elke leefgroep, door een thema-week rond relaties en seksualiteit. We informeren ouders dat we dit doen en waar mogelijk betrekken we hen (ook bij andere thema's dan relaties en seksualiteit).
- We zorgen als organisatie voor een duidelijk kader voor medewerkers: we schatten incidenten in vanuit het vlaggensysteem (Sensoa) en baseren ook onze interventies daarop. We verwachten van elke medewerker dat hij/zij vermoedens, onduidelijke signalen, ... aankaart op de teamvergadering. We voorzien op regelmatige basis (minstens jaarlijks) een opfrissing van dit model op de teams (zoals we dat ook met veiligheidstechnieken doen).
- Jongeren kunnen steeds terecht bij een laagdrempelig aanspreekpersoon, in principe hun IB. Als organisatie zorgen we dat de IB over voldoende tijd beschikt voor dit belangrijke deel van zijn job. Wanneer de IB-relatie stroef loopt, zullen we de co-IB actiever inzetten of zelfs een IB-wissel overwegen vanuit het belang dat we hechten aan dit laagdrempelig contact. Voor jongeren die praten moeilijk vinden om een signaal te geven, is er een brievenbus. Die wordt wekelijks gelicht door de hoofdbegeleider, die dan contact neemt met de jongere om zijn/haar vraag/zorg te verduidelijken.
- Computers met internet staan in de leefgroep, zodat er een vorm van sociale controle is. We voeren in de lagere schoolwerking bijkomend een 'black list' in, zodat onwenselijke websites geblokkeerd worden. Wanneer we indicaties hebben dat jongeren GSM of sociale media misbruiken, kan een privilege om die bij te houden tijdelijk teruggeschroefd worden.
- We investeren in onze samenwerkingsrelatie met andere diensten
 - Sensoa inzake vorming, educatie, ...
 - vragen rond anticonceptie, soa, zwangerschap, ...: tsjerp, AZ VUB, ...
 - vertrouwenscentrum kindermishandeling
 - Iter: daderhulp in individuele dossiers, ook algemeen: hoe jonge daders begeleiden in morele ontwikkeling in de leefgroep
- We besteden zorg aan de selectie van onze medewerkers
 - we vragen van iedereen, ook vrijwilligers, een attest van goed gedrag en zeden
 - we nemen standaard contact met de eerdere werkgever
 - in casussen tijdens sollicitaties, komt ook het thema 'seksualiteit' aan bod, om in te schatten hoe een mogelijke medewerker omgaat met dit thema.

4. Hoe reageren na incidenten

Kinderen kunnen op laagdrempelige manier melding maken van een probleem, en weten hoe de verdere afhandeling dan loopt. *“Je kan altijd je IB aanspreken. Sommige thema's bespreek je misschien liever met een mannelijke/vrouwelijke begeleider, en ook dat is ok. Is praten niet je ding? Je kan ook steeds een briefje in onze brievenbus steken. Wekelijks maken de hoofdbegeleiders die leeg. Zij zullen steeds tijd maken om naar je vraag te luisteren.”*

Er gebeurt een registratie van deze incidenten. Op dit moment lijkt het niet aangewezen om deze cijfers ook op te nemen in een jaarverslag. Deze 'brute' cijfers, zonder verhaal, kunnen mensen onnodig afschrikken.

Er is standaardprotocol dat houvast geeft. Dit protocol verschil naargelang de aard van het incident:

1. Incident tussen twee jongeren (seksueel grensoverschrijdend gedrag)
2. Incident tussen jongere en medewerker (seksueel misbruik)
3. Incident tussen jongere en externe, niet verbonden aan de voorziening (vb. jongere komt met een verhaal over een leerkracht, ...)

Voor de opvolging van incidenten tussen medewerkers verwijzen we naar ons arbeidsreglement en de wettelijke procedure.

In alle protocollen is er aandacht voor volgende thema's:

- veiligheid
- communicatie: beide partijen, andere jongeren, andere ouders, medewerkers, buitenwereld, scholen
- zorg naar alle partijen
- samenwerking met politie/andere diensten (vertrouwenscentrum)

Protocol: (vermoeden van) seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen jongeren	
Melding	<p>Door: Datum: Aard van melding:</p> <p>Inschatting volgens vlaggensysteem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wederzijdse toestemming, • vrijwilligheid, • gelijkwaardigheid, • ontwikkelingsadequaat, • contextadequaat, • zelfrespecterend. <p>Dit protocol is van toepassing bij incidenten met code 'rood' of 'zwart'. Het geldt voor alle medewerkers (ook therapeuten).</p>
Onmiddellijke reactie	<p>Overleg met teambegeleider/hoofdbegeleider indien in huis, of collega-op-dienst. Buiten de kantoor-uren bel je met crisispermanent:</p> <p>(1) wat er nodig is om direct veiligheid te installeren (2) of ouders van beide partijen meteen verwittigd worden (3) of beide jongeren meteen geconfronteerd worden met de informatie/vaststelling van seksueel grensoverschrijdend gedrag (in principe: ijzer smeden als het koud is) (4) zorg dat de nodige informatie op tools terug te vinden is. Probeer verhaal van jongere zo letterlijk mogelijk weer te geven.</p>
Een crisisteam komt de volgende dag samen om afspraken te maken over volgende thema's:	
Maatregelen i.v.m. veiligheid	<p>- in de leefgroep (vb. time-out, wijzigen slaapkamers, tijdelijk slapen met deur op slot, inschakelen kamer-alarm, ...):</p> <p><i>te overwegen: moeten andere jongeren bevraagd worden of zij ook slachtoffer waren van ...?</i></p> <p>- tijdens weekends/gezinsverband:</p> <p>- schoolse situatie</p>
Communicatie	<p>Direct betrokken jongeren (bgl op dienst, vertegenwoordiger crisisteam)</p> <p>Naar ouders (crisisteam):</p> <p>Naar personeel (crisisteam):</p> <p>Naar gasten (bgl op dienst):</p> <p>Naar andere ouders in leefgroep (bgl op dienst)</p> <p>Naar buitenstaanders/consulent/..... (sociale dienst)</p>

	Melding aan VAPH (meldpunt SGG) (sociale dienst) School: (crisisteam – enkel indien duidelijk noodzakelijk)
Stappen naar justitie	Kader is zwijgplicht, enkel melden wanneer er een dreigend gevaar is voor veiligheid dat op geen enkele andere manier kan voorkomen worden.
Samenwerking andere diensten	- slachtofferhulp aanbieden aan jongere, ouders - vertrouwenscentrum kindermishandeling wordt steeds betrokken, T. Leuven 016/30.17.30 of Brussel 02/477.60.60 - ITER (centrum voor daderhulp), T. 02/512.62.43
Bespreking aanpassing handelingsplan op team	
Inzet herstelbemiddeling	

Afronding van incident met alle partijen op (datum)

Protocol: (vermoeden van) seksueel misbruik door medewerker/vrijwilliger/stagiair/... ten aanzien van jongeren	
Melding	Door: Datum: Aard van melding:
Onmiddellijke reactie	<p>Verwittig de crisispermanent. Crisispermanent en directie bekijken (1) wat er nodig is om direct de veiligheid te installeren (2) wie de betrokken partijen verwittigd, nl. jongere, ouder, medewerker. Medewerker op dienst noteert zorgvuldig het verhaal van jongere.</p> <p>Directie beslist hoe/wanneer de betrokken medewerker geïnformeerd wordt over het vermoeden. De direct leidinggevende wordt hierbij steeds betrokken. Waar mogelijk worden mensen persoonlijk verwittigd, door langs te gaan.</p> <p>De mensen op dienst worden direct geïnformeerd door directie/direct leidinggevende, zodat ze eventuele vragen kunnen beantwoorden.</p> <p>Andere medewerkers worden de volgende ochtend geïnformeerd door directie/direct leiding gevende tijdens korte briefing. Basisinfo tegelijk via mail verspreid, steeds met de duidelijke nuance dat het om een verhaal gaat.</p>
Binnen de 24 uur is er een overleg met directie, direct leidinggevend en van de betrokken medewerker. Hierin komt o.a. aan bod:	
Zorg	<ul style="list-style-type: none"> - voor de genoemde medewerker: samen met de persoon in kwestie wordt bekeken wie voor hem de komende periode best het vaste aanspreekpersoon/steunfiguur kan zijn. - voor de jongere: hoe kunnen we best de zorg verder garanderen? Ouders worden steeds bevraagd of zij voldoende vertrouwen bewaren. - nabije collega's: zorgen voor een snel collectief moment, waar mensen rechtstreeks nog eens info krijgen, weten wie ze kunnen aanspreken, ze kunnen ventileren,
Maatregelen i.v.m. veiligheid	<p>Mogelijke maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tijdelijk ander verblijf voor betrokken jongere - tijdelijk opschorten van diensten, om serene afhandeling mogelijk te maken (schorsing met/zonder behoud van loon). We bekijken ook met de arbeidsverzekering of een situatie als arbeidsongeval kan ingebracht worden.
Communicatie	<p>Naar ouders (crisisteam):</p> <p>Naar personeel (directie/crisisteam):</p> <p>Naar gasten (hoofdbegeleider/teambegeleider): individueel. Steeds vermelden wie jongeren intern en extern kunnen aanspreken, als ze iets kwijt willen.</p>

	<p>Naar andere ouders in leefgroep: beperkte basisinfo, er is een melding en ze wordt onderzocht, als u vragen heeft</p> <p>Naar buitenstaanders/consulent/... (sociale dienst):</p> <p>Pers (directie):</p> <p>Melding aan VAPH (meldpunt SGG) (sociale dienst):</p> <p>Bij stagiair, de school (crisisteam):</p>
Stappen naar justitie	<p>We vragen iemand extern, van buiten de organisatie, om het verhaal van de jongere en van de medewerker te beluisteren.</p> <p>Afhankelijk van het advies van deze externe zal de organisatie zelf juridische stappen zetten en aangifte/aanklacht doen. Afhankelijk van de aard, de ernst van de feiten en zekerheid waarmee ze vastgesteld zijn; kan er een ontslag om dringende redenen volgen. Zeker dan is er ook nood aan goede nazorg voor collega's en de gehele organisatie.</p> <p>Ouders worden van in het begin geïnformeerd over hun recht om zelf juridische stappen te zetten.</p>
Samenwerking andere diensten	<ul style="list-style-type: none"> - slachtofferhulp aanbieden aan jongere/ouders. - vertrouwenscentrum kindermishandeling wordt steeds geïnformeerd. VK geeft zelf aan dat ze in dit soort situaties geen actieve rol spelen. - nazorg voor collega's, vb. door IDEWE.
Uiterlijk na 7 dagen komt het crisisteam opnieuw samen om te kijken welke bijkomende stappen en eventueel bijkomende communicatie nodig is.	
<p>Een herstart van de betrokken medewerker dient zorgvuldig voorbereid te worden met een externe bemiddelaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spanning en emotie in relatie medewerker – organisatie, in relatie met collega's - reacties van andere jongeren op herstart - relatie met betrokken jongere/ouders en team 	

Protocol: (vermoeden van) seksueel misbruik door externe volwassenen ten aanzien van jongeren	
Melding	<p>Door: Datum: Aard van melding:</p> <p>Dit protocol is van toepassing bij incidenten met code 'rood' of 'zwart'. Kan bijvoorbeeld gaan om een leerkracht, buur, familielid, voetbaltrainer, ... van de jongere.</p>
Onmiddellijke reactie	<p>Overleg met collega en/of crisispermanent:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) wat er nodig is om direct de veiligheid te installeren (vb. niet op weekend) (2) of ouders meteen verwittigd worden (3) of er meteen aangifte/vaststelling door politie nodig is (enkel als dit de enige manier is om veiligheid te garanderen) (4) zorg dat de nodige informatie op tools terug te vinden is
Een crisisteam komt de volgende dag samen om afspraken te maken over volgende thema's:	
Maatregelen i.v.m. veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> - in de leefgroep: - tijdens weekends/gezinsverband: - schoolse situatie:
Communicatie	<p>Naar ouders (crisisteam):</p> <p>Naar personeel: binnen team, langs de gewone kanalen. Indien relevantie info (vb. geen contact toelaten met ...) iedereen, ook secretariaat, verwittigen.</p> <p>Naar andere jongere/ouders in leefgroep: niet.</p> <p>Naar buitenstaanders/consulent/... (sociale dienst):</p>
Stappen naar justitie	<p>In principe is het een keuze van de ouders om al dan niet verdere stappen te zetten. Indien ouders minimaliseren/indien te zorgwekkend: als organisatie zelf stappen zetten naar politie.</p>
Samenwerking andere diensten	<ul style="list-style-type: none"> – slachtofferhulp (jongere) – vertrouwenscentrum kindermishandeling
Bespreking aanpassing handelingsplan op team	
Inzet herstelbemiddeling	